

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

МИКРОСКОПИЧАР У ПОЛИЦИЈСКОЈ СЛУЖБИ

(Наставак)

Кад се нађе више длака, са сваком се поступи по поменутом начину, свака се сачува одвојено (ако није њих више улепљено крвљу) и свака се обележи за себе и то одмах. И овде хоћемо да почегнике опоменемо, да ни по што не помишљају, да није потребно, да се све обележава и описује, него да се то може упамтити. Овде је памћење врло тешко, а нарочито за дуже време, јер обично наступају важнији догађаји, који раније побркају и збришу.

Испитивање длака може играти врло важну улогу при различитим полним злочинима. Овде ћемо навести два случаја полне обљубе са животињама. Код једнога човека, у кога се посумњало да је учинио сличан грех, нађене су коњске длаке, а код једне куварице, која је по истој ствари окривљена, нађене су црне посеће длаке.

Слично томе може се десити и приликом принудне полне обљубе. Врло је лако могућно, да у бурном полном акту испале длаке једне личности умешају се у длаке друге личности и ту остану. Препоручили би да се у таквим приликама увек тако што потражи (и то код обе личности, код окривљене и оштећене) и да се у случају проналаска такви објекти предаду стручњаку ради испитивања.

Увеличана
човеčја
длака.

Важна је уосталом свака длака, која се нађе у току једне истраге против непознатог окривљеног, ако се може доказати, да је она несумњиво припадала окривљеном.

Пфаф наводи један врло поучан случај, који спада у ову област. Неки непознати тешко је једне мрачне ноћи повредио једног човека, вероватно мислећи да је то неки други. Учинио је у бегству капу, која је донета у суд. У њој су биле залепљене две длаке, које су предане судском лекару ради микроскопског испитивања. Пфаф је нашао, да су те длаке биле седо-плаве, али да су у својој сржној супстанцији имале још многобројне, као угаљ црне пигментске ћелије, из чега се извело, да су оне од неког млађег човека, који је већ почео по мало седети. Судећи по пресечној површини, која је још била са свим оштра, морао се учинилац неколико дана пре дела ошишати. Напослетку нашло се да је корење у длака било веома оскудно хранено, из чега се могло закључити, да су те длаке, које су у свом епителијалном слоју имале више узвишица, које су постале од зноја и биле у облику брадавица, извесно расле на ивици ћеле неког човека, који је био склон гојазности, јер се на глави јако знојио. Микроскопичар је дакле донео сасвим употребљив опис личности: „То је снажан, гојазности склон човек у средњим годинама, црне, проседе косе, који се пре кратког времена ошишао и почео ћелавити.“

Слична констативања моћи ће се учинити у већини случајева. Само треба уложити труда и не плашити се од трошкова.

Нису ретки случајеви, да је неки кривац у бегству или у тучи изгубио капу, која је за тим однета у суд. Али врло се ретко дешава, да су иследници потражили да ли у тој капи није залепљена која длака косе и да су је предали на испитивање микроскопичару. Такође од врло велике важности је то испитивање, кад се на неком нађеном лешу, услед наступеле трулежи, не може више констатовати идентичност, његова доба, особине тела и т. д. Има ли ма и најмање сумње, да је било силовања, никада не треба пропустити, да се с леша узму длаке и предаду микроскопичару, да овај констатује, што се може констатовати.

Ако питамо уопште, шта нам стручњак све може рећи о коси, дознаћемо да он може успоставити разлику између неких

биљних стручака, сличних коса и длака као и између длака човечјих и животињских.

Исто тако разликује он длаке, које расту на човечјем телу. Пфаф износи у свом делу знаке, који постоје између разних длака (мушка и женска коса, обрве, трепавице, длачице у ноздрвама и у ушима, брада, бркови, длаке испод пазуха, на руци, на мишици, леђима, грудма, око мушких сиса, за тим: длаке на бутини и листовима, око мушког и женског полног уда, и т. д.) Све оне имају сасвим одређене знаке, обележја, по којима се разликују, и немогућна је погрешка, тако да се у давом случају може од иследника тражити да каже, на ком је месту мушког или женског тела расла дотична длака.

Исто тако, само у ширим границама, може стручњак одредити старост неке личности, од које му се даду длаке. Најлакше учини он то, кад му се даду длаке с кореном, пошто се корен длаке у толико лакше раствара у калијум хидрату, у колико је млађа дотична личност. Корен длаке мале деце раствара се одмах, а корен длаке старијих лица раствара се тек после неколико сахата у калијум хидрату. Ако је предато више длака исте личности на испитивање, онда се покушаји могу чинити тачније и утврдити средње време, које је било потребно за растварање корена длаке; за тим ће се узети длаке људи, чије су године познате, и испитати, којих су од њих длаке требале толико исто времена за раствор и тако ће се прилично приближно одредити граница старости.

Али има још и других средстава, да се констатују године, н. пр. смањење пигментских ћелија у сржној супстанцији и празнине, које постану у истој, по којима се може закључити, да ли је нека сасвим бела длака из косе човека младог, рано оседелог или из косе седог старца. Длаке код полног уда младе девојке свршавају се у фином шиљку а код старије жене затубасто; длаке изпод пазуха код оба пола у младости су танке а у старијим годинама достигну просечно 0.15 м.м. а и преко тога; — у кратко микроскопичар има осим растварања корена длаке с помоћу калијумхидрата других знакова, да буде бар приближно на чисто о годинама дотичне личности. Као што смо још видели из мало час поменутог Пфафовог примера, лекар може да нам с већом или мањом поузданошћу каже још и друге соматичне особине, бар у извесним случајевима. У приликама он ће нам чак моћи казати нешто што се радило с косом (да ли су се употребљавале извесне помаде, боје и т.д.) што можда за нашу ствар неће бити од мале важности.

Исто тако по изгледу косе може се дознати, да ли су длаке испале или чупане, одсечене, што за одређен случај може бити од одсудне важности. Тако се н. пр. доста пута код повреда на глави може по коси лакше закључити које је оруђе употребљено него ли по рани. Према томе увек треба да се лекару пошаље коса, да је микроскопски прегледа, кад год се тиче повреда на глави, при којима је употребљено оруђе непознато. Такође на друге ствари ваља иследник да скрене своју пажњу и да лекара одмах пита, кад се приликом обдукције, ексхумирања и т. д. на коси леша опази нешто необично. Тако дешава се, да се код тровања арсеником и живом, за тим код многих тровања наркотичним средствима, која учине да се крв раствори, врло лако могу чупати длаке, а нарочито оне око полног уда.

У једном погледу длаке су у форензијском смислу још важне: оне могу да се врло дуго одупру труљењу. Овде се не смеју узимати за пример мумије или мумифицирани лешеве, који се налазе у гробницама или иначе повољним локалима, јер се длаке морају одржати, кад су прилике одржања биле тако повољне, да нису иструлили чак ни делови тела који лако труну: мишићи, ткиња, кожа и т. д. Али можемо скренути пажњу на оне случајеве, који се тако често дешавају, где су лешеве нађени доста пута у врло неповољним приликама одр-

жања, на којима су длаке биле врло добро очуване. Тиче ли се дакле питања, да ли неки леш да се ископа, или да због дужине времена нема изгледа, да се што важно нађе, увек се ваља одлучити за ископавање, кад се има очекивати, да би истрага косе и длака на лешу могла да нешто објасни (н. пр. за доказ идентичности. Ако време од смрти дотичнога није и сувише дугачко, онда се може при унеколико повољнијим приликама земљишта, где је леш сахрањен, пре сматрати, да су се длаке сачувале, него да нису. Ваља упамтити, да длаке младих људи иструну пре него старих, да се црна длака боље одржава него плава и да коса дуже траје него друге длаке; длаке око полног уда иструну најпре.

Ма колико да може наука учинити овде с помоћу микроскопа, ипак практички правник не сме у неким случајевима много очекивати, а нарочито онда кад се тиче доказивања идентичности длакама, т. ј., да ли је нека на трећем месту нађена длака од неког опредељеног човека. Ствар може бити несумњива, кад се на питање одговори негативно, и пошто то већином може служити за доказ невиности неког човека, та наука баш ту стави своје најлепше тријумфе. Јер да права плава коса, која је нађена у руди убијенога, није с главе човека који има ковржаву и црну косу, може микроскопичар с несумњивом сигурношћу казати, и то питање може се у том правцу сматрати као свршено.

(Наставиће се).

РАСПИСИ

МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

П№ 15.839

18 Јула 1901 год.

у Нишу

Свима окупљеним начелствима

Господин Министар Народне Привреде, писмом својим од 23. јуна 1898 год. ПБр. 4213 известио ме је: да је и ове године предузео потребне мере, те да се једном стане на пут несавесној спекулацији са сувим кожама, ради чега је издао 23 јуна т. год. ПБр. 4213 и распис томе начелству, те да начелство обрати најозбиљнију пажњу на све оне спекуланте који се при сушењу кожа служе недозвољеним средствима, па их обично изнутра помажу глином или блатом, или их разапињу сировим и дебелим дрвцима, само да би тежина коже била што већа, као што је разјашњено томе начелству расписом Господина Министра Народне Привреде од 5 децембра пр. год. ПБр. 8971.

Главни је тежиште у томе: да се такве коже не извозе из земље, те је ради тога Господин Министар Финансија наредио свима царинарницама а нарочито савској и железничкој станици, да ни један транспорт кожа не приме на експедицију, док претходно о тим пошиљкама не извести дотичне полицијске власти у местима, где су царинарнице, односно полицијске одеље.

Саопштавајући ово томе начелству препоручујем му: — а) да се све полицијске власти строго придржавају наређења Господина Министра Народне Привреде, која су издата по овоме а и наређења мога издатог претписом П№ 23324; — б) полицијским властима биће дужност, да одмах комисијски изврше преглед кожа, на ако нађу да у истима има дрвета у тежини преко 5%, или да је руно омазано блатом или глином у намери да кожа буде тежа, онда ће се такав транспорт враћати пошиљкама, а о извршеном прегледу послати протокол надлежној полицијској власти да дотичне узме на одговор и по закону казни.

Ове и осталих наредаба по овоме треба се строго придржавати, јер је циљ истим наређењима унапређење наше извозне трговине са кожама.

МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

П№ 19101.

4. септембра 1898 год.

Београд

Свима окупљеним начелствима

Врло честе жалбе појединих царинарница, противу полицијских власти, за немарно извршивање осудних царинских

решења, дале су повода Г. Министру Финансија, те ме је он писмом својим од 31. пр. мес. КБр. 11070, молио за наредбу полиц. властима, да се ови послови, као хитни, у будуће брзо свршавају у интересу повећања царинских прихода.

С тога препоручујем свима начелствима и среским начелствима, да у будуће осудна царинска решења, која ми поједине царинарнице доставе на извршење, сматрају као предмете хитне природе, и да их извршују одмах, а најдаље у року од 30 дана по пријему, јер само брзо извршивање царинских осудних решења донеће, да се приходи царински повећају.

За противно поступање овоме наређењу, одговараће ми окупљеним и среским старешина, односно њихови заступници.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

Један општински писар управио је на нас једно овакво питање:

Суд општински казнио је извесно лице са десет дана затвора и четири месеца полицијскога надзора, за крађу ђурака у вредности преко десет гроша, заснивајући ту своју пресуду на прописе § § 391. у вези са 320 а и 320 б крив. закона.

По жалби осуђенога, надзорна власт одобрила је пресуду у погледу затвора; а у погледу полицијског надзора поништила, са разлога: да по четвртој алинеји § 4. а. полиц. уредбе, осуде за стављање под надзор полицијски изриче општински суд са одбором.

Овај општински писар моли нас за објашњење:

Да ли општ. власти, које изричу казну над крадљивцима, могу у исто време осуђивати их и на полицијски надзор, истом пресудом, у смислу § § 320 а и 320 б кривичног закона — или не?

На ово питање одговарамо му:

Да је, по нашем мишљењу, надзорна власт погрешила, кад је пресуду општинског суда односно полицијског надзора поништила, јер по § 320 б казног закона „надзор полицијски изричу полицијске власти поред других казни, само над крадљивцима“.

Осуђено лице било је крадљивац а општински суд ислеђујући ово дело и изричују по истоме казну затвора и полицијског надзора, вршио је власт и полицијску и судску, зашта је био и надлежан по § 4 а полицијске уредбе.

Али, кад је надзорна власт већ учинила ту погрешку, која се сада не да исправити, јер је њено решење, према § § 15 и 16 полицијске уредбе, извршено и не подлежи даљем разматрању — онда, општински суд може, са одбором, на основу већ постојеће пресуде, којом је несумњиво утврђено да је осуђено лице учинило просту крађу у вредности преко два динара, донети одлуку, да се то лице по последњем одељку § 4 а полиц. уредбе по издржаној или опроштеној казни досуђеног му већ затвора, стави и под полицијски надзор, за онолико време, колико суд и одбор нађу за потребно, али ипак не за дуже време од четири месеца, а за краће време може бити.

* *

Једно питање општинским писарима.

По саопштењу једног нашег пријатеља, многи општински судови, у споровима између слугу и газда за неисплаћену заслугу, раде овако:

1. Кад дође општинском суду један слуга са тужбом и тужи свога газду за заслужену месечну или двомесечну плату, а можда и више, па ту његову тужбу преда после 4 месеца свога изласка од газде, или, на пример: преда је одмах, но суд за шест месеци по поднетој тужби не ради ништа, — он после шест месеци одбија тужиоца од тражења по истој тужби, као застарелој, а решењем својим упућује слугу да наново другу тужбу подигне и таксу плати, пошто је вели она прва тужба застарела, и, тек по поновној тужби, суд општински узима газду на саслушање и осуђује га да слуги плати заслугу и т. д.

2. Неки опет општински судови раде овако: Кад један месечно погођени слуга донесе општинском суду тужбу противу свога газде, за неиздату му заслугу месечно погођену, и суду је предаје после шест месеци од свога изласка од газде, — суд је предаје прима, исту у поступак узима и одбија га као од застарелог права за наплату и осуђује слугу да плати газди дангубу и остали трошак.

Општински писари!

Да ли је овакав рад општинских судова у поменутиим споровима правилан и на закону основан, и, ако није зашто?

Правилно мишљење штампаћемо у листу, на овоме месту, с назначањем имена свију оних писара, који су правилно на ово питање одговорили.

ОДГОВОРИ НА ПИТАЊА

К.... С. П..... писару општине Г.....

Кад је С.....а пресудом општ. Суда, која је извршена постала, осуђен, да поред казне одступи од самовласно заузете њиве И.....е, и упућен да путем парнице код надлежнога суда доказује јаче право својине тога земљишта, ако хоће и успеху се нада, — онда је сада С.....а, понова учинио самовлашће, кад је пожњео исту њиву, и тим поступком учинио кривицу из § 375-а казненог закона, а та се кривица извиђа и суди на тужбу приватног тужиоца, ако та С.....а противзакон радња не би у други вид кривица прелазила, у ком се случају по другим опредељењима има и судити и казнити.

Ч..... М. П..... писару општине Н.....

Тачка 8. члана 47. закона о општинама тако је прецизна и јасна, да не потребује апсолутно никаква тумачења. По њој не може ни у ком случају имати председничку плату онај кмет или члан општинског суда, који заступа председника општинског, просто за то, што тај кмет или члан има своју плату, јер друга реченица тога законског прописа гласи: „Накнада ова припада само онима који не врше никакву платезну службу.“ А, пошто кмет или члан општинског суда, већ врши једну платезну службу (прима кметовску или чланску плату), онда он према оваквом законском наређењу, не може за заступање председника примати *накнаду равну плати онога кога заступа:*

И, по томе, објашњења наша по овој ствари, у ранијим бројевима „Полицијског Гласника“, сасвим су правилна и закону саобразна, а ваше је мишљење погрешно.

Б Е Д Н А А Н А

СЛИКА ИЗ БЕРЛИНСКОГ ЖИВОТА

од Артура Цапа

(Свршетак)

Глас му је био тврдога тона, а сада поче добивати мекшу боју.

„Не“, продужи он, „намера ми је била друга. Зар је заиста не можете да погодите.“

Неки неодређени страх обузео је целу. Срце јој је готово болно било у грудима, а пуле јој је јако био. Она одскочи, као да би хтела да побегне. Он је задржа рукама и врати је да седне.

„Не плаши се ништа, драго дете!“ умиривао ју је. „Ништа вам се неће догодити, на шта ви не пристанете.“

„Боже мој! шта бисте могли ви од мене захтевати?“

Трговац је посматраше неко време немо погледима, од којих се она грозила. Очи су јој грозничаво сјајиле, образи се зажарили, а груди јој се бурно дизале горе доле.

А и на трговчевим образима указало се лако црвенило, и мале су му се очи усијале од унутрашњег надражаја.

„Ви сте лепа“, понови он опет, „врло лепа. Нарочито ваш стас има све дражи, које изазивају дивљење у доброга познаваоца. Ја сам, од кад сам, био поштовалац женске лепоте, на сам то и данас, и — — кратко и јасно, ја заборавам ваш дуг и одобравам и данашње тражење, ако ви — — —“

Код ових речи обави је око стаса и покуша сада, да је привуче себи.

Млада је девојка седела неколико тренутака као без свести. Овај је удар погодио страховито њену душу. Крај наивности свога неискреног срца није она ни издалека слутила о његовим побудама, за она добротности, као што се то сада дало разумети из његових речи и његовог понашања. Ужаснута скочи она. У очима јој се виде изражено најдубље узбуђење, а по покретима, да је спремна на одбрану.

„Никада!“ узвикну она са свим одлучно, свом тежином увређеног женског честољубља. „Никада! Радије ћу ићи да просим или ћу умрети!“

И он је био устао, а на гадним му уснама беше цинички осмех. Затим јој приђе ближе, да је загрли. Млада се девојка повуче патраг, побеже вратима и дрхтавом руком ухвати за кваку. Трговац беше побледео, и на њу је гледао мрким погледом.

„Охо, горда госпођице!“ узвикну он подругљиво. Изгледа, да сте се нашли увређени. Моја вас жеља вређа? Добро! Па ставимо се на хладно трговачко становиште! Ви ћете ми вратити узајмлени новац, а кроз четрнаест дана напустићете моју трговину — ја вам отказујем службу.“

Код последњих речи беше она већ отворила врата, и била је на прагу када јој је он довикнуо:

„Дајем вам рока на размишљање до сутра у вече. Кад се затвори радња, ја ћу вас очекивати овде.“

Она опет затвори врата за собом и погнуте главе изађе напоље. Шта ће бити од ње, шта ли од њене матере?

Када је приспела у свој стан, мати јој беше већ заспала. Болничарка исприча, да је лекар био ту, и да је веома грдио, што још није било набављено вино. Те су речи биле за младу девојку као усијане стреле. К томе јој још рече болничарка, да може да остане само још до сутра у вече, пошто се погодила на другоме месту. Ана је била дужна тој жени преко двадесет марака. А новац за вино?

Те се ноћи нису могле да сведу очи несрећне Ане, која је морила сву ноћ мозак, не би ли пронашла какав спасоносни начин, молећи и Бога за помоћ. Али као што толике легије очајних вапаја за помоћ осташе несаслушани, неиспуњени, тако је било и са њеним.

Када је сутра дан, бледа као смрт, отишла у трговину, сунце се већ указало на веселом, плавом, летњем небу. Опколена бурним великоварошким животом, корачала је она гледајући у земљу и неколико је пута била изложена опасности, да је прегазе кола. О, она се не би тужила, да су је прегазили точкови — што се ње тиче. Али мајка! Мајка без помоћи!

Стотинама људи пролазило је крај ње: људи, младићи, жене, девојке, све је то хитало средини вароши у трговине. Многи су ишли сами мирни, као и она. Други по двоје, троје, шалећи се и разговарајући. А нико од њих није ни слутити да крај њих пролази једно младо срце у најгорчој борби.

Па ни рад у трговини није могао да је отргне из тешких мисли. Са страшном грозовитошћу увиђала је, како протиче минут за минутом, сат за сатом. Први пут јој се десило, од како је ступила у радњу, да ју је озбиљно опоменуо деловођа радње због грубе непажљивости.

И дође седам сати; млади се људи и девојке спремају да пођу кућама. Како је било весело разговарање и смејање тога младога народа, који је опет за собом имао један дан рада, а пред собом једно вече за уживање.

Ана је стајала усамљена на страни, са црвенилом грознице на образима и очајањем у срцу. И још се једном окрете погледом око себе, неће ли се десити што необично, какво чудо, које би је сачувало од страшне судбине, да не буде жртва леденога разузданика? Ништа!

Сказаљка је неуморно, без икаквих осећаја кретала напред ка идућем сату, у коме су најнежнији осећаји непокваренога, неоскрнављенога срца брутално пали у кал.

Када је Ана сат доцније дошла кући, наградила је болничарку и дала је мајци најјачага вина, које је успут купила. Матери паде у очи бледи измучени изглед младе девојке. Преко мере је радила у трговини, објаснила је Ана. Уморна је и хоће брзо да легне у кревет.

И леже у кревет, али јој сан не дође на очи, ма да га је она толико желела да би се заборавила мало. Непрестано се обртала по кревету, кријући главу дубоко у јастуке, да се не би чуо узвик страшнога бола, и немоћне љутње. И када је већ сатима кршила руке и чупала косу, најзад је савлада сан, те тако преморена заспа.

Када се ујутру диже окрепљена неутешена, спападе је бес и очајање још један пут. Још јој један пут изађе пред очи тај бедни удес у свој горчини. Још се један пут удари у груди,

уједи за усне. Мислила је, да ће морати или умрети или изгубити памет. Али лудило је не снађе, смрт је мимоиђе.

После једнога сата диже се мирно: борба се у њеним грудима утишала, и наступи гробни мир. Друга је постала, чак и по спољашности. Сахрањено је било све што ју је везивало за безбрижно, невино детињство. Када је стала пред огледало, указа јој се нека страна слика. Да ли су то биле њене очи, што су тако хладно, мрачно, непријатељски гледале?...

Ана Бергер постаде јавна метреса свога принципала. Целоме персоналу нису остале приметне честе и дуге њене посете у приватној канцеларији шефовој. Господин Штајна није се тицало, што су његови људи шапутали и смешкали се. Њему јо било сасвим свеједно, шта мисле други људи о њему. Он је све своје радње и понашање тако удесио, да није могао доћи у конфликт са законом. То му је било довољно. Велико богатство му је доносило сваковрсна уживања живота, те му није ни било потребно да буде јунак у врлинама.

А Ана? Она је све ниже падала. Није је се тицало, шта се око ње дешава. Она није чула, или није хтела да чује шта су говориле њене другарице међу собом, гласно се смејући. Још је само један једини племенити осећај живео у њој: брига за матером. Она није смела знати, ни слутити, по коју је цену платила кћи њена њено опорављење.

Било је прошло већ четири недеље. Мати јој је истина још била слаба, али се ипак толико опоравила да је могла излазити, само не далеко. Једно после подне ишла је да купи неке намирнице, и то је одведе у близини Штајнове трговине. Било је баш око седам часова, те се она реши да причека кћер и с њом да се врати кући.

Уђе у Штајнов дућан, и нађе се међу младим продавачицама, које су познавале стару жену из пређашњих обичних посета. Међу њима се појави очевидан покрет подсмеха. Гуркале су се, шапутале једна другој на уво и подругливим осмехом мерење су дошавшу.

Стара није знала, шта то треба да значи. Кад је запитала, где јој је кћи, одговорише јој с прикривеним осмехом:

„Код шефа — у приватној канцеларији!“

Тада је и сви остали у трговини погледаше тако, да је она осетила као неки страх. Да би изашла из те незгодне ситуације, замоли она прву девојку крај себе, да изазове Ану.

„Ја, Бога ми, хоћу себе да чувам“, одговори кратко ословљена.

Шта је значило то непријатељство према њој? Стара жена веома узнемирена питаше за узрок томе саму себе. Она се окрете другој једној младој девојци, која је исмевала цео тај догађај, и њу запита шта све то значи.

Девојка јој одговори, безобразно смејући се:

„Но, госпођо Бергер, немојте се тако правити, као да не знате, да је ваша кћи —“

„Шта?“

Стара жена запита то, када је она девојка ућутала.

„Да је ваша кћи љубазница господина Штајна —“

Несрећна жена поведе се натраг, као да су те речи биле какав удар, који је згодио у лице. И не питајући даље ништа, изиђе мирно из радње и оде у свој стан.

Кад је Ана дошла кући, одмах је прочитала на мајчином лицу, да је ова све сазнала, те јој паде на груди, да јој све призна, све.

Надражаји тога дана отераше стару жену опет у болесничку постељу. Ослабљено тело, и поред све Анине неге, није могло да се одупре грозници, и за мало дана после тога смрт одузе тој несрећници свест о њеној несрећи.

С матером је Ана изгубила и последњи узвишени осећај. Господин Штајн је нашао убрзо Ани заменицу, оставивши бедну Ану, да и она буде једна од оних хиљада, које су изгубиле свако човечанско достојанство, које три четвртине свога доба проведу по улицама, где су за комад новца на расположењу свакоме пролазнику — које имају само још једну тежњу: Заварати себе! Заборавити!

ЧЕЛКАШ

— Максим Горки —

(Свршетак)

— Гледај ти њега!... А ја сам баш мислио, да си ме лагао... То... колико износи?

— Пет стотина четрдестет! Ваљано, вешто!

— В-вешто је! — прошапће Гаврила гутајући очима пет стотина четрдесет, који опет ишчезнуше у џепу. — Еј — хеј!... Да ми је таких новаца! — и уздахне под тешким теретом.

— Одшетаћемо ја и ти, момчићу, опет у лов ћемо! — ускликне Челкаш уздићено. — Ех, немој мислити, брате, даћу ја теби твоје... Четрдесет ћу ти дати! а? Јеси ли задовољан? Хоћеш ли, одмах да ти дам?

— Па... ако ти није криво... што?... Дај ми! Примићу.

Гаврила сав трапери од ишчекивања и нечег што му чисто као нож сиће у груди.

— Ха-ха-ха!... Их, ђавоља лутко! Дај ми! Примићу. Прими, брате, молим те! Их, него те молим, прими! Не знам шта ћу и где ћу с том хрпом новаца! Избави ме, примидер, на!...

Челкаш пружи Гаврили неколико црвених новчаница. Он их прихвати издрхталом руком, баца весла, па стаде новац крити некуда у недра, лакомо зажмиривши очима и шумно увлачећи у се ваздуха, као да срце нешто вруће. Челкаш га посматраше с подсмешљивим осмејком. Гаврила пак опет дохвати весла, па не да их умаче у воду, него нервозно, брзо весла као да се уплашио од нечега, а очи спустио. Рамена и уши устресају му се.

— Ала си ти лаком!... Није то добро, рђаво је. Али, па шта?... Сељак... — замишљено рече Челкаш.

— Али с новцима се већ може штогод урадити! — узвикне Гаврила, намах пламтећи од страсна узбуђења. Па на претек, испрекидано, хитно, као да гони своје мисли и у лету хвата речи, стаде говорити о животу на селу с новцима и без новаца. Поштовање, безбрига, задовољство, слобода, радост, веселост!...

Челкаш га слуша пажљиво, озбиљна лица и очију, у којима ижмиркује некаква мисао. Каткад осмехне се задовољним осмехом.

— Дошли смо! — прекине напоследку Челкаш Гаврили говор.

Талас подухвати чун и згодно га гурну у песак.

— Е, брате, сад је готово. Чун ваља извући подаље, да га вода не спере одавде. Доћи ће по њ људи. А ја и ти да се опростимо! Збогом! Одавде до града има осам врста. Ти ћеш се ваљда опет у град вратити? а?

На Челкашеву лицу сија добродушно лукав осмејак, и сав је изгледао као човек, који је намислио нешто за се врло пријатно а за Гаврилу неочекивано. Завуче у џеп руку, па шушкарџи банкама.

— Не... ја... нећу ићи... Ја... — Гаврила се задувао, гушило га нешто. У њему се комеша тма жеља, речи, осећања која једно друго гута, и пече га као ватра.

Челкаш га погледа не знајући шта да мисли.

— Шта те то дави? — запита.

— Тако, видиш... — али Гаврилино лице час поцрвени, час побледе, узврпољно се на месту, или је рад напасти на Челкаша, или је растрзан другим мислима, које му је било тешко извршити.

Челкашу не беше по ђуди видети тако узбуђење у овоме младићу. Чекао је шта ће бити, на што ће изаћи.

Гаврила се засмеје некако необично осмехом налик јецању и плакању. Глава му оборена, те му Челкаш не виде лице, једва се виде његове уши, час црвене, час бледе.

— Иди до ђавола! — ману Челкаш руком. — Ваљда си се заљубио у мене? Изгледа као девојка, тако се понаша... Или ти је тежак расанак са мном? Еј, жутокљуне! Говори, шта ти је? Или ћу да одем!...

— Да одеш! — звонко повиче Гаврила.

Песковита и пуста обала уздрхта од његова узвика, уздрхта и Челкаш. Намах Гаврила се опучи са свога места, паде Челкашу пред ноге, обухвати их рукама и повуче себи, Челкаш посрне, тресе на песак, па шкрипнувши зубима, оштро просече ваздух својом дугом руком, стегнутом у песницу. Али не стиже да удари, заустави га стидљиво и молећиво шапутање Гаврилино:

— Годубићу!... Дај ти мени... те новце! Дај, за име божје!... шта ће теби!... Ето, ти то за једну ноћ... само за једну ноћ зарадиш... А мени би године требале... Дај... молићу се за те Богу! Вечито!... у трима црквама... за спасење твоје душе!... Ете, ти ћеш их у ветар бацити... а ја би уложио у земљу... Их, та дај ми! шта је теби до њих?... Или ти је много да ми их

даш? Једна ноћ... и ти си богат! Учини добро дело! А ти си већ пропао, ето те који си... Теби нема права пута... А ја бих... ох, дај их мени.

Челкаш уплашен, зачуђен, и ражљубљен седи на песку, завалио се и одупро рукама, седи и ћути, а очи страшно бечи на младића, који је главу завукао међу његова колена, па грцајући шапуће и моли. Челкаш га одгурне, напослетку, скочи на ноге, па завуче руку у џеп и баца Гаврилу шарене новчанице.

— На, псето једно! — викне он, дршћући од узбуђења, јака сажалења и презирања према томе неситу робу. Давши новце осећао се јунак. Јунаштво му светли из очију, ведри се у свој му појави.

— Хтео сам ти и сам дати више. Синоћ си ме ражалостио... сетио сам се села... Помислих: дај да помогнем овоме младићу. А ти... Их, кождеру! Просјаче!... Зар се због новаца може човек... тако да мучи? Будало! Лакоми ђаволи!... Памет изгубе... За петак ће себе да продате!... а?

— Годубићу!... Бог те помиловао! Гледај шта сад ово имам? иљаде!... сад сам ја... богаташ! — цичи Гаврила усхићен, треперећи сав и кријући новац у недра. — Ох, драги мој!... Вовека нећу ти заборавити!... Никада!... Рећи ћу и жени и деци... молите се.

Челкаш слуша његове радосне узвике, гледа му лице, светло, сјајно, искривљено од усхићења лакомога, и осећа, да он, крадљивац, скитница, одметник, никада не може бити тако лаком, низак да се заборави. Никада неће бити такав!... Та мисао и то осећање испунише га свешћу о својој слободи и јуначности, задржаваху га поред Гавриле ту на пустој морској обали.

— Усрећно си ме! — виче Гаврила, па узме руку Челкашеву, и њоме додириваше своје лице.

Челкаш ћути и као вук помаља и кези своје зубе. Гаврила једнако тороче:

— И шта сам ја мислио? Идемо ми овамо... а ја сам новце... видео... мислим се... дохватићу ја њега... тебе... веслом... одј-ј-једом, париче себи, њега у море... баш тебе... а? Ко ће, велим, питати за њ? И кад га нађу, неће распитивати, које и како је то... баш убио! Није он, велим, такав човек, да се због њега диже галама!... Није потребан на земљи! Ко ће стати за њ? Виш како!... а?...

— Дај овамо новце! — плану Челкаш и стеже Гаврилу за врат.

Гаврила се копрцу једном, двапут... друга рука Челкашева као змија се уви око њега... заупца подерана рубина, и — Гаврила лежаше на песку безумно избечених очију, хватајући се прстима за ваздух, и узмахујући ногама. Челкаш, прав, сув, налик на грабљивицу, зло искезио зубе, па се смеје кртим, ситним и јетким смехом, а бркови му нервозно одскачу на ћошкасту, оштру лицу.

— Шта, срећан си? — кроз смех запита он Гаврилу. Никада, откако се зна, не беше му тако одвећ тешко, и никада не беше толико ражљубљен. Окрете Гавриле леђа и упути се граду. Али није ни двапут коракнуо, кад Гаврила се изви као мачка, устане на једно колено, па добро замане руком и баца за њим читав камен, и злобно викне:

— У-у-један!...

Челкаш узвикне, ухвати се руком за потиљак, заљуља се, окрете се Гаврилу, па лицем тресну у песак. Гаврила жив премираше гледајући га. Виде га како маче ногом, огледа главу да подигне, па уздрхта и опружи се као струна. Онда Гаврила потрча онамо у даљину, камо над магловитом стеном висаше ресаст и чулав црни облак. Падаше киша. Испрва мање, па се онда брзо претвори у кишу обилату, крупну, која из неба лијаше у танким млазевима. Правила је читаву мрежу од тих млазева воде, мрежу, која намах сакри даљину степе и мора. Гавриле неста у киши. Дуго се ништа не виђаше, осим кише и човека, који колико је дуг лежаше на песку крај мора. Али ево из кише се опет појави Гаврила; летео је као тица, па дотрчавши Челкашу, припадне му, и стаде га превртати. Рука му замочи у топлу, црвену, слуз... Он се стресе и одби одатле, блед, безуман.

— Брате, устаниде! — шапуташе он на ухо Челкашу. Челкаш се прене и одгурне Гаврилу од себе, промукло рекавши:

— Иди... одлази!

— Брате! Опрости... ђаво ме наговори... — дршћући шапуташе Гаврила љубећи Челкашеву руку.

— Ајде... иди... — прокрља он опет.

— Скини ми терет с душе... Рођени мој! Опрости!...

— Одла... даље... иди!... Иди до ђавола! — намах повиче Челкаш и седне на песак. Лице му бледо, пакасно, очи мутне, и склапају се као да му се веома спава. — Шта још хоћеш?... Учинио си... што си хтео... па сад иди!... Ајде! — хтеде да гурне Гаврилу, кога бол беше убио, али не могаше ногом да макне, и опет би се превалио, да га не задржи Гаврила. У тај мах обојица беху лицем у лице. Обојица беху бледи, жалосни и страшни.

— Фуј! — плуну Челкаш у широко раширене очи свога радника.

А он покорно отре лице рукавом и прошапта:

— Чини штогод хоћеш... Нећу ти ни словца одговорити. Опрости, за име божје!

— Туњави гаде!... Не умеш ни да скиташ!... презриво викне Челкаш, исцепа испод своје куртке рубину, па ћутећи, покадкад шкрипућући зубима, завијаше том крпом главу. — Јеси ли новце узео? — процеди кроза зубе.

— Нисам их, брате, узео! Не требају ми!... од њих је несрећа!...

Челкаш завуче руку у џеп своје куртке, извади свежањ новаца, једну шарену банку врати опет у џеп, а све остало баца Гаврилу.

— Узми, па иди!

— Нећу да узем, брате... Не могу! опрости!

— Уз-зми, велим! — кипљаше Челкаш страшно бечећи очи.

— Опрости!... Па ћу онда узети!... — плашљиво и покорно рече Гаврила и паде крај ногу Челкашевих на влажни песак, који киша обилато квасијаше.

— Не лажи, узећеш, наказо! — уверено рече Челкаш, па с напрезањем дохвати га за косу и подигне му главу, и баца му новце у лице.

— Узми! Узми! Ниси, мислим забадава радио! Немој се стидети што умало не уби човека! За такве људе, као што сам ја, нико неће питати. Још ће рећи хвала кад сазнаду. На, узми! Нико ништа неће знати ни чути за твоје дело, још оно и награде вреди. Ну, ево!...

Гаврила виде, да се Челкаш смеје, и би му лакше. Крепко стегне новац у руци.

— Брате! а хоћеш ли ми опростити? Нећеш? а? плачљиво запита.

— Рођени мој! — одговори му Челкаш истим тоном подижући се на ноге и љуљајући се. — Зашто? немам зашто! Данас ти мене, сутра ја тебе...

— Ох, брате, брате!... — тужно удахне Гаврила машући главом.

Челкаш стојаше пред њим и осмејкиваше се чудновато, а крпа на његовој глави, мало црвена, личила је на турски фес.

Киша лије као из ведре.

Два човека поћуташе.

— Па, збогом, — подсмешљиво и хладно рече му Челкаш, и пође.

— Опрости, брате!... замоли Гаврила још једном.

— Немам шта! — хладно му одговори Челкаш идући.

Иђаше посрћући и једнако дланом леве руке попридржава главу, десном пак лагано чупка своје мрке бркове.

Гаврила дуго гледаше за њим, док се не изгуби у киши. Па онда скиде свој мокри картуз с главе, прекрсти се, погледа на новце, стиснуте у руци, слободно, удахне дубоко па их сакрије у недра, и онда широким, чврстим корацама, пође обалом насупрот оној страни, којом нестане Челкаш.

Киша и таласи брзо испраше ону црвену мрљу на месту где је Челкаш лежао, испраше и трагове његове и трагове младићеве... И на пустој и празној обали морској не остаде никаква трага ни успомене на малу драму, која се одиграла између два човека.

Прев. Б.

КО ЈЕ УБИЦА?

КРИМИНАЛНА ПРИЧА

А. Белоса

I.

— Варате се, госпођо! Госпођица Моклер није код куће. Трипут сам звонила; али ми нико није отворио.

— Мора бити да није чула. Ја насигурно држим, да је горе; јер кадгод рано изиђе, она ми то увек каже, пошто ја онда код ње успремам.

— Онда је још у постељи.

— У десет сахати? Али она устаје увек веома рано!

— Тхе, али ако особа, која је данас код ње, радо устаје доцније?

— Шта кажете? Особа, која је код ње? Ви ваљда нећете рећи, да госпођица Моклер има некога код себе?

— Па сад, не мора то баш бити човек — али може код ње бити пријатељица, каква лепа пријатељица?

Овај се разговор водио 20. марта 188. године, и то између вратарке једне куће у Ри Бланш и једне продавачице из уметничком и лакој свету веома познате „радње В... за женску тоалету“. Девојка је била и у лицу ружна, као и у целој појави; трговкиња, као и прве продавачице у радњи цениле су је веома ради њене окретности и умешности, али су је због њена ружна изгледа употребљавали само за послуживање „незнатнијих људи“; а девојка је, на против, сањала о отменој господи и о „племству“; жутела је и зеленила од зависти и пакости и није пропуштала ни једну прилику, да говори ружно о својим ближњима, нарочито о ближњима женскога рода, па се често није устезала чак ни оговарања и клеветања.

Вратарка је изгледала као да не разуме њене речи, зато девојка остави завежљај, који је у руци држала, и седе без икаква околишења.

— До врага! рече; ви не знате, дакле, ништа о надимку, који носи госпођица Моклер?

— Какав би надимак то требао да буде?

— Ај, ај! Па госпођица Алфонз!

— Госпођица Алфонз... шта то значи?

— Зар не знате, шта се разуме под именом Алфонза?

— Под именом Алфонза? Па то знам; у новинама се чита доста о томе. Тако се назива субјект, који издржава жена, са којом живи.

— Тако је, али није сасвим тачно, одговори девојка претенциозно. — Ако је Алфонз прави Алфонз, ако, дакле, име, које носи, сасвим заслужује, онда мора његова љубавница — мислим особа, која га издржава — да буде издржавана од једног или боље од више љубавника.

— Како тачно ви то знате! морала је да узвикне вратарка, одмеравајући девојку оштрим погледом.

— Мислите? викну девојке, не бунећи се ни мало, — наше муштерије су ме тако обавестиле; париски лак свет поручује код нас! Ако имам некој да пробам струк, обично ми се причају без устезања ствари, које чине те и те даме, па ми је отуда познато и да је госпођица Моклер добила надимак — госпођица Алфонз.

— Мени та ствар још никако није јасна. Каква односа може да буде између госпођице Моклер и једног Алфонза?

— Ви то не разумете? Е, па добро! Госпођица Моклер је као жена оно исто, што је Алфонз као човек, или — да се јасније изразим, — госпођицу Моклер издржава једна дама.

— То није истина! рече вратарка с негодовањем. — Госпођица Моклер је честита девојка, изображава се за позориште и доћи ће до нечега, у то можете бити уверени!

— О! до нечега ће доћи... само не код позоришта! За свој живот се она већ сад не мора бринути.

— Кад тако не би било, то онда она не би морала дан ноћ да капље над својим улогама, него би могла свој живот згодније удесити. Али то она не чини, јер је за живот много потребно.

— То има свога основаног разлога, драга госпођо! Њена лепа пријатељица — ја се изражавам што је могуће више резервисано — напустила ју је, или ако вам се ова реч боље допада, отерала је. Ми то у нашој радњи знамо сасвим добро. Фина дама, о којој говорим, госпођица Икс, наша најбоља муштерија, била је прошле године код нас са госпођицом Бертом Моклер, да наручи за њу разна одела, и јемчила је за њу. Она радо на тај начин осигурава себи младе девојке, које јој се допадају... Али данас не плаћа више рачуне за госпођицу Моклер; с тога ми је наређено, да хајину оставим, само ако се плати... Да, да! у нас су паметни, а то је и потребно код онаких муштерија, какве имамо. С тога и морам дотле чекати,

док се лично не разговорим са госпођицом, и ако хоћете томе да припомогнете...

— Па то је проста ствар: отворићу вам!

— Најбоље средство... хвала лепо.

— О! Вама за љубав не чиним ја то... Та ви сте госпођицу Моклер и сувише оцрнили! Али ја бих хтела да вам докажем, да госпођица Моклер нема никога код себе, никога, разумете ли? Ах, што се мене тиче, можете се ви смејати пакосно колико год хоћете! Понављам вам: госпођица Моклер је честита девојка. Ваше приповетке о оделу и јемчевина, коју је код вас учинила та висока дама, не доказују мени ништа! Глете молим вас, дакле више не могу женске никако ни да се спријатеље, а да не буду оговорене?

— Па то зависи само од женскиња и њихова гласа! Мишљење о госпођици Икс учвршћено је ван сваке сумње, и разумете се, да госпођица Моклер мора да подлегне резултатима, који из таквога мишљења проистичу.

— Добро, добро! Ви ми можете слободно веровати, да ја нисам од оних, који све верују, што се о људима брбља. Као вратарка сам већ са разним женама разговарала; сазнала сам за разноврсне тајне, и ако смем да вам кажем своје мишљење, онда — ја не верујем у такве женске Алфонзе.

— Како хоћете, госпођо! али ја задржавам своје веровање.

— У лепе ствари верујете... Него хајдемо! И сувише сам већ са вама торокала.

Она узде кључ и напусти своје место.

Продавачица пође за њом радујући се у души, што је тако оцрнила госпођицу Моклер, коју је отровно мрзила због њезина отмена бића, због њеног елегантног струка, због њене лепе плаве косе, због њених великих плавих очију и због њених класичних уста.

II.

У трему између партера и првога спрата застаде вратарка, отвори стан госпођичин, затим замоли продавачицу да причека, и закуца на вратима, која су водила у собу за спавање.

Пошто није добила никакав одговор, ухвати за кваку и пажљиво је притисну. Врата се отворише, и жена се приближи постељи. Ова је била празна. Нико у њу није ни легао, јер су застирачи били сасвим прави, неугужвани, а покривач је био још посувраћен.

— Гле, јамачно је гдегод на другом месту спавала, рече вратарка тихо, као за себе, неутешна због тога, што се њено мишљење о госпођици Моклер почело љуљати. Али њена вера у девојку била је тако чврста, да она одмах додаде:

— Можда је и ову ноћ провела будна и учила своје улоге, као што је већ често чинила!

На то отвори врата, која су водила у салон, ступи два корака напред, погледа унутра и застаде, од ужаса прикована за под.

На једној наслоњачи поред камина лежао је опружен човек, чија је као восак бледа глава висила уназад, докле су му руке висиле низ тело, а ноге, које је већ спопало мртвачко крутило, лежаху укочене. Прслук му је био од груди па на ниже натопљен крвљу, панталоне исто тако. Стопале су му биле умочене у усирену крв, која је била текла до средине салона.

А прекопута од човека, с друге стране камина, опет у једној наслоњачи, седела је Берта Моклер и гледала преда се укоченим погледом. Чак није ни главу окренула, кад је видела да се врата отварају — и кад је вратарка вршћећи изјурала из салона, изгледало је, као да није ништа чула.

После по сахата уђе у стан полицијски комесар са заступником државног тужиоца и судским лекарем.

И не чекајући на позив комесаров, у нади, да ће бити још од користи, приђе лекар човеку, који је лежао у наслоњачи, узе га за руке, опипа му чело и образе, покуша да подигне упале очне каике, ослушну му срце и онда рече тихим гласом:

— Смрт је наступила већ од пре дванаест часова... Удар ножа или мача у срчану близину...

Затим показа на један предмет, који је на ћилиму лежао: — Ево, погледајте! ја се не варам... Ено доле у крви лежи оружје!

Он подиже кратак мач, који је имао веома оштро и пиљато сечиво.

— Да ли се несрећник могао сам убити? упита комесар, кад је разгледао мач.

— Не верујем. Кад би овде било самоубиство, сечиво би ишло у правој линији. Молим, овако! додаде лекар, начинивши такав покрет, као да хоће сам да се удари ножем... — Само се тако може човек смртно погодити. Овде је, на против, ударац изведен одозго на ниже, — то, дакле, доказује, да овде није случај самоубиства. По моме мишљењу је убица стајао иза оне столице и своју жртву, која је можда била заспала, или у сваком случају га није могла видети, погодио изненада.

— Да ли је смртни ударац могла извести само снажна мишица?

— На то не могу да кажем ни да, ни не; без сумње је била већ и чврста рука довољна за извођење ударца... Та погледајте само, како је сечиво оштро и шиљасто; оно је свакојак веома лако нашло пут срцу.

— Хвала, господине докторе, рече полицијски комесар, приђе вратарки, која је стајала на прагу са својим мужем и неколицином суседа, и упита је за име жртвино.

— Не знам вам ја то! одговори она; — држим само, да је то онај исти господин, који је синоћ око девет сахати распитивао за госпођицу Моклер.

(Наставиће се).

ТРАЖИ СЕ

Јован Ђорђевић, калајџија из Власотинаца, који има да издржи још 18 месеца полицијског надзора, по пресуди лесковачког првостепеног суда, због опасне крађе, а који је отумарао незнано куд у намери да избегне даље издржавање — тражи се и пронађен да се стражарно спроведе начелнику среза власотиначког с позивом на број 7827 УБр. 19823. Јован је стаса средњег, косе смеђе, обрва смеђих, бркова плавих, очи граорасте, носа обичног, уста умерених, у лицу рошав од богиња; говори српски и турски; од одела имао је на себи; гуњ, чакшире од српског сукна, на глави шубару, на ногама опанке; за њима се радом калајџијским и као такав путује по селима.

Марија Хес, из Београда, стара 13 год. која је била у служби код г. Васе Костића, агента олд. нестала је пре 4 дана и отишла незнано где, сама, бојећи се казне због тога, што је разбила један скупоцен бокал. Марија је у опште плава, раста средњег, косе плаве, очију плавих; кад се смеје показује велике беле зубе; од одела има на себи плаво (као што се одевају све швабице), повезује се марамом. О пронађењу Марији јавити Управи града Београда с позивом на бр. 19850.

Урошу Урошевићу, из Грабовице, нестало је 1 коњ, 4 год. стар, висок 154 см., длаке доратасте, поткован турским ковом, у стражње ноге путоногаст, са десне стране од седла има беле длаке, гриве мало ретке, има жиг „К“ дивизиону коњицу.

Андреји Јовановићу, из Забрдице нестало је такође један коњ и кола, коњ је 10 год. стар, висок 142 см. длаке златно-алатасте, поткован немачким ковом, у стражњим ногама путоногаст, на челу цветаст, има жиг Т. Кола су за 2 коња на федерима, окована, обе лотре кроз средину преломљене имају споне гвоздене.

Пронађењем коња и кола као и лоповеспровести начелнику ср. ваљеског с позивом на акт бр. 8272, 8273 или Управи Београда на бр. 19847.

Јована, сина **Босте Цакића — Стојановића**, носача из Ниша, кога је нестало пре 25 дана, тражи начелство округа нишког актом бр. 2056. Јован има 15 год. омален је, црномањаст, образа округлих, косе, очију и обрва црних. Пронађењем треба упутити поменутом начелству или управи гр. Београда с позивом на бр. 20056.

Риста Стошић, бив. пиљар у Врањи, напустио је још пре шест месеци, своју кућу и породицу, и отумарао у свет. Он има 27 година, средњег је стаса, црномањаст, у оделу сукненом. Начелство округа врањског актом својим бр. 10033 од 27 пр. месеца, моли све полиц. власти, да Косту у својим домањима потраже, па у случају проналаска протоколарно саслуша: хоће ли се вратити својој кући, односно жени на продужење брачног живота, или не? У случају, да се не мисли још враћати кући, треба га питати: хоће ли шиљати издржавање својој породици,

и ако не, онда зашто? — па то саслушање да се што пре пошаље начелству. Акт управе града Београда. бр. 19974.

ПОТЕРА

Вучко Тодоровић, родом из Арбанашке, окр. топличког и **Милорад Љубичић**, циганин, родом из Ваљева, бив. осуђеници београдског казног завода, побегли су са осуде 31 пр. месеца у вече. Вучко има 22 год. средњег је стаса, сувоњав, очију плавих, косе смеђе, образа дугуљастих, носав је. Осуђен је био на 12 година робије због три опасне крађе, од које је казне издржао 5 год. 6 месеци и 20 дана. Милорад има 25 година,

Вучко

Милорад

високог је стаса, дугуљастих образа, смеђ је у опште. И он је био осуђен на 12 година робије због две опасне крађе. Оба бегунца однела су собом и осуђеничко одело: бео гуњ, пар веша и капу, све маркирано са знаком „Р“. Управа београд. казног завода актом својим Бр. 3277 од 1 тек. мес. моли за најживље тражење ових одбеглих осуђеника. Акт управе гр. Београда Бр. 20286

Карло Кеплер, родом из Парабућа у Бачкој, који се 19 тек. месеца пријавио управи града Београда као војнички бегунац аустро-угарски, извршио је, по извешћу олд. аустро-угарског генералног консулата, један злочин у Петроварадину, тамо је, као војник, у затвору био. Карло, који је из Београда отишао у унутрашњост Србије, има 26 година, високог је стаса, дугог лица, црномањаст је, говори српски и немачки и по мало мађарски. За бегунцем наређује се живо тражење. Пронађењем треба стражарно спровести управи града Београда с позивом на бр. 19501.

Непознати зликовци, на броју њих четири, напали су 28 пр. месеца, у први сумрак, на Димитрија Ђокића из Лажишта, среза беличког па му, на разбојнички начин, отели и однели: 1320 динара у српским новчаницама, две ниске од по 12 ₯ и 5 акција кланичног друштва, које гласе на његово име. Двојица од зликоваца били су у тесним, сукненом црним чакширама и гуњевима, и црним, штофаним шеширима на глави, а двојица опет, само у гаћама и кошуљама, са летњим, сламњим шеширима. Сва четири зликовца, пак, била су наоружана дугим пушкама и револверима. Начелник среза беличког депешом Бр. 10916, моли за најживље тражење како ових зликоваца, тако и покрађе. Пронађење зликовца треба спровести, и то под јаком стражом, или њему, или управи гр. Београда с позивом на акт Бр. 19516.

Јован Јовановић, звани „Туре“, родом из Београда, стар 22 године, средњег стаса, црномањаст, избријан, са црним малим наусницама, који је, као војник II-ог коњичког пука „Цара Душана“ био под истрагом и у затвору београдског гарнизона, побегао је из затвора, и то по други пут, ноћу између 30—31 прошлог месеца. Управа гарнизона, актом од 31 пр. месеца бр. 3100, моли све полицеске власти, да овога бегунца у својим домањима најживље потраже, па у случају проналаска њој под јаком стражом спроведу. Пронађени Јован може се спровести и управи града Београда с позивом на Бр. 20125.

Ђулије Регети, по занимању машиниста а у последње време бив. кафеџија у Параћину, пресудом начелства округа моравског кажњен је са 15 дана затвора због извесне истушне кривице. Да би осујетио извршење ове пресуде, Ђулије је, пре неколико дана, побегао из места свога становања, тако да се сада не зна гди је? Он је родом из Пегдерба у Италији, има 42 год., стаса је средњег, лица сувоњавог, носа кукастог, косе смеђе, очију жућкастих, бркова танких, малих, врата дебела; на десном образу има црн младеж, обичне величине. Начелство округа моравског актом својим од 26 пр. месеца Бр. 8858, моли све полицијске власти, да Ђулија у својим домањима живо потраже и у случају проналаска, њему стражарно спроведу. Акт управе града Београда. Бр. 19975

Глигорије Јовановић, родом из Власотинца и Драгиша Вељковић, звани „Гишица“, родом из Београда, бив. осуђе-

ници управе београдског казненог завода, побегли су ноћу између 30—31 прошлог месеца, из ћелиског затвора у Топчидеру, по што су предходно провалили плафон на заједничкој ћелији, кроз отвор се понели на кров и са истог, помоћу тканица, сишли у двориште. Први од њих — Глигорије, чију слику износимо, има 23 године, омален је, ћосав; осуђен је био по четврти пут на 20 година робије због опасних крађа и покушаја убиства. Драгиша пак, има 25 год. добро је развијен, стаса средњег, косе густе и смеђе, бркова малих, смеђи, браде шпицасте, очију плавих. Осуђен је био, по други пут, на 7 година робије у лакој окову због крађе новца, у суми од 5430 дин. г. Кости Палигорићу и Урошу Симићу, трг. из Крагујевца, коју је крађу извршио у год. 1897. Управа београдског казненог завода актом својим од 31 пр. мес. Бр. 3260, моли за најживље тражење одбеглих осуђеника, који се, у случају проналаска, могу спровести и управи града Београда с позивом на акт Бр. 20209.

Матрица од лика Драгишиног разбила се пре неки дан несмотреношћу једног радника, то с тога уредништво није могло у данашњем листу изнети његову фотографију.

СКРЕЂЕ СЕ ПАЖЊА

Ђира Арсић, надничар по занимању, родом из Сурчина у Срему, стар 56 год., омален, сувоњав, просед, прогнат је 27 прошлог месеца на свагда у Аустро-Угарску а по пресуди кварта врачарског управе града Београда од 17 истог месеца Бр. 10003. Како је Ђира до сада више пута прогоњен, па се из прогонства увек враћао, и како је он по све опасан крадљивац, који је до сада два пута судски осуђиван на робију, — то управа града Београда позива све полицијске и пограничне власти, да на његов повратак у Србију обрате најстрожу пажњу, и у случају повратка, да га казне за повраћај из прогонства и понова прогнају. Власти ближе Београду ако би га ухватили, нека га спроведу Управи града Београда, те да она у том случају над њим изврши казну и прогонство.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Некада је био сиромаш, али поштен занатлија, но „жељан славе“ напустио је свој занат и постао тамбураш. Као такав, таворио је 3—4 год, па је напустио и ту професију и одао се једној, по његовом мишљењу, много практичнијој — одао се фалсификовању лажног новца. Неколико месеци уживао је плодове рада свога новог занимања, чудећи се осталом свету што се мучи и злопати, па је по том учинио још један корак у напред — постао је питомац „Чича Дојчинов“.

Никола Димитријевић, тако се зове овај бедник, родом је из Смедерева, има 34 год, средњег је стаса, сувоњав, смеђ, има дуго лице, велике уши и веома развијене јагодичне кости. До маја месеца тек. год. живео је стално у Смедереву, а почетком тога месеца преселио се у Београд — у улицу „Далматинску“ бр. 13. Првих два месеца, по својој настану

у Београд, свирао је као тамбураш, по београдским кафанама, припремајући у исто време калупе и опет за прављење лажног новца. Кад је спремио све што му је било потребно, напустио је свирање и сав се предао новом занимању, у томе се толико усавршио, да „његови динари и стопарци“, по уверењу стручњака, ни по боји ни по звуку, не уступају, на први поглед, државним новцима исте врсте.

— У почетку сам, вели Никола, лио по 4—5 динара дневно и сâм их протурао, обично по хлебарницама, бакалницама и дуванџиџицама. Не знам, да ли су ови људи доцније опазили какав сам им новац давао, али у моменту мењања, никоме није ни на памет падало да га загледа. У осталом, ја се никада нисам по други пут повраћао на једну радњу...

— Да сам остао овако обазрив, власт ме, можда, неби никад ухватила, али жеља за што већом количином новца и уображење о савршености моје израде, учиниле су, да сам отпочео израђивати много већу количину лажних динара које, да бих протурио, морао сам јурити с краја на крај Београда. У почетку сам и овако добро пролазио, али напослетку, тако ми је ваљда суђено, пао сам у клопку. Један бакалин код „Три кључа“, код кога сам у последње време, чешће мењао своју робу, предао ме је власти, у моменту када ми је разменуо 1 лажан динар, и даље већ знате како је било...

Приликом претреса Николиног стана нађени су калупи и смеса за прављење лажних стопараца, те је, на основу тога и свога признања, стављен под кривичну истрагу и у притвор од стране кварта палилулског.

Да би се истрага могла што успешније водити, управа града Београда, имајући у виду важност предмета, позива како власти, тако и приватне, који о овоме Николи ма што знају, да јој то у најкраћем року јаве. У том циљу износи се и ова слика Николина.

*

На неколико дана по хапшењу Николином, пошло је за руком г. Бошкуну Ст. Новаковићу, начелнику среза беличког, да у Јагодини похвата читаву једну дружину за прављење и протурање лажног новца, која је, на жалост, била састављена из неколицине тамошњих трговаца и занатлија. Постараћемо се, да ове „тице“, које хоће хлеба без мотике, прикажемо што пре читаоцима.

Ур.

УХВАЂЕН

Радисав Первоновић, одбегли осуђеник, чију смо пстерицицу изнели у прошлом броју нашег листа, ухваћен је, по истој, у Кусатку и спроведен управи београд. казненог завода на даље издржање осуда.